

PEDAGÓGUS-SZÜLŐ PARTNERSÉG A GYEREK KIEGYENSÚLYOZOTT FEJLŐDÉSE ÉRDEKÉBEN

Prof. înv. primar: **Kacsó Tünde**

Școala Gimnazială Nr.7 Târgu-Mureș

Județul Mureș

Közel két évtizedes tanítói munkám ideje alatt gyakran megtapasztaltam a pedagógus – szülő együttműködésének fontosságát. A szülő és az iskola kapcsolata meghatározó szerepet tölt be a gyereknevelésben. Az együttműködés elengedhetetlen feltétele a hatékony oktatásnak. Különös ellentmondás, hogy a legtöbb szülő igen nagy gondot fordít a megfelelő oktatási intézmény kiválasztására, ám arra már kevesebben gondolnak, hogy a jó közösség kialakításában maguk is szerepet vállaljanak. Ennek legtöbbször az időhiány az oka, ám azért azt is látni kell, hogy az óvoda és az iskola ugyanis nem önműködő gyerekmegőrzőként és töltőállomásként működik, mint ahogyan a gyermek családi és kulturális háttere sem elhanyagolható a tanítás szempontjából. Minden családnak igénye és szükséglete, hogy partnerként, egyenrangú félként szívesen fogadják az iskolában, és gyermeke neveléséhez hasznos információkat kapjon a pedagógusoktól.

„A pedagógusok és a szülők kapcsolata azoknak a felnőtteknek az egyenrangú szövetsége, akik egymást kiegészítve felelősen fáradoznak gyermekek és fiatalok, a felnövekvő nemzedék szellemi és testi fejlődésén. Összefogásuk, közös gondolkodásuk és harmonikus együttműködésük fontos tényezője a nevelésnek.” (www.osztalyfonok.hu)

Szerintem nagyon fontos már első osztály elején megalapozni ezt a kapcsolatot. Nem elég a formális, személytelen szülői értekezlet vagy a reggeli illetve délutáni 2-3 mondatnyi beszélgetés, amikor a szülő hozza vagy viszi a gyereket. Túl rövid az idő ahhoz, hogy bizalmas kapcsolatot teremthessünk. Különböző alkalmakat kell szervezzünk, ahol találkozhat a pedagógus a szülővel, de a szülő is a többi szülővel.

Köztudott, hogy a szülők szülőtársaként számítanak a pedagógusra, igénylik az érzelmi kötődést. A pedagógusok viszont munkatársat keresnek a szülőben. A pedagógus – szülő kapcsolata érzelmileg telített, éppen ezért nem elegendő racionális síkon kezelni a problémákat.

A gyerek számára is szükséges a tanító és a szülei közötti jó kapcsolat, ha ez látható, érzékelhető. Megérzi a szüleivel szembeni tanítói érzéseket, akkor is, ha ez nincs szóban megfogalmazva. Csak a szülő és a pedagógus részéről kölcsönösen egymás tiszteletén alapuló partneri kapcsolat az, amire sikeres iskolai pályafutás építhető.

A gyermekkel kapcsolatos, személyes problémák megbeszélésére kiváló alkalmak a fogadóórák, amelyekre a pedagógus alaposan felkészülhet, megszerezheti a problémákat, megoldásokat kereshetnek közösen azokra a szülővel, de jut idő a pozitívumok megemlítésére is. Nagyon fontos, hogy a tanító ne csak negatív információkat adjon át a szülőnek, hanem közöljön valami jót, pozitívumot is!

A szülő és a félénk gyermek könnyebben nyílik meg családlátogatások alkalmával. Ugyanakkor felmérhető a család szociális helyzete, értékrendje. Fény derülhet a gyerek egyéniségét befolyásoló okokra, a tanulási nehézségekre, betegségeire, szokásaira stb.

Megemlítenék még néhány kapcsolatteremtő lehetőséget, amelyekről megbizonyosodtam, hogy sikeresen alkalmaztam:

- Szülői értekezleten körbe ültetem a szülőket, én is a körhöz tartozom és egyenrangú partnerként közeledem a hozzájuk
- Csoportosan megoldható feladatokat osztunk ki: pl. ajándékvásárlás Mikulásra, tortasütés, ropi és üdítővásárlás szülinapra az évszakonkénti szülinapok megünneplésére stb.
- Szülők bevonása az iskolai tevékenységekbe: pl. közös hobbyk ismertetése a gyerekekkel, kézimunkázás (origami, sütik készítése, hajó, repülő összeállítása, karácsonyi díszek készítése, húsvéti tojásfestés), takarítás, stb)
- Nyílt napok
- Közös kirándulások megszervezése, lebonyolítása (szülő-gyermek-tanító)
- Közös bulik, versenyek (szüreti bál, farsang, anyák napja, apák napja, gyereknapi ügyességi vetélkedők, stb.)
- Kérdésfelvetés :
  - o Milyennek látják a pedagógus és a szülők a közöttük levő viszonyt?
  - o Melyek az együttműködés zavarait, hiányát okozó tényezők?
- Körlevél, honlap létesítése
- Bepillantási lehetőségek az iskola munkájába stb.

Ilyen és más hasonló alkalmak lehetőséget adnak egymás megismerésére, párbeszédre. A szülők is láthatják, hogyan nyilvánulnak meg gyerekeik különféle helyzetekben és viszonyíthatják is a többiekhez (főleg azok, akik más képet alkotnak a saját gyerekükről, mint ahogyan az a közösségben viselkedik). Így a pedagógusnak is könnyebb bebizonyítani (ha szükséges), hogy az visszafogottabb, nehezen alkalmazkodik, lassúbb, agresszív, mozgékony, ingerlékeny, félénk, türelmetlen, érdektelen, hanyag, szétszórt, stb., de megismerheti a kiváltó okokat is.

Különböző kutatások a következőket összegzik:

Pedagógus-szülő kapcsolat etikai normái (MAPE)

1. Az intézményes nevelés-oktatás kiszolgáltató helyzetbe hozza a gyerekeket és a szülőket. Ezzel a helyzettel a pedagógus soha nem élhet vissza! Munkája során partnernek kell tekintenie diákjait és azok szüleit. Nevelési tanácsaival segíti a gyerekek harmonikus személyiségfejlődését.
2. Eredményes munkát csak a családdal összhangban érhet el. Ezért segíti a családokat hasznosítható, pontos információkkal, emberbaráti szeretettel.
3. Nevelő-oktató munkája nyilvános, nem titkolhatja el sem az eredményeket, sem a kudarccokat, hibákat.
4. Semmiféle előnyszerzésre nem használhatja fel a szülőkkel gyermekeik által létrejött kapcsolatot!

Kérdőíves felméréseket végeztem kollegák és szülők körében. A válaszok alapján kiderült, hogy :

Mindkét fél részére fontos a pedagógus –szülő kapcsolat kialakítása, mert:

- a pedagógusok szerint

- Jobban nyomon követhető a tanulás, viselkedés. A gyerek motiváltabb, ha látja a szülői érdeklődést, tudja, hogy a tanító is azért közöl mindent a szülőkkel, mert törődik vele.
- Ha jó az együttműködés, pedagógus és szülő egyaránt nyitott, egészséges együttműködésre lehet törekedni. Viszont a gyerek megismerése, előmenetele és

egészséges fejlődése érdekében a pedagógus mindent igyekszik megtenni, sokszor a lehetetlent is felvállalva.

- Folyamatos kapcsolattartás szükséges, hogy a szülő is ismerje a követelményeket, a tanító is a gyerek esetleges problémáit.
  - a szülők szerint
  - A gyermek csak így érheti el a maximális teljesítményszintet, illetve nagy szerepe van a nevelés folyamatában is.
  - Könnyebben meglehet oldani bizonyos problémákat, meglehet beszélni dolgokat, bizalmasabbak vagyunk egymáshoz, és a gyerekre nézve is jó. kapcsolatban kell álljon a két fél.

A pedagógusok érdeklődést, együttműködést, nyitottságot, támogatást, bizalmat, partnerséget, kommunikációt, komolyságot, őszinteséget, segítőkészséget, elfogulatlanságot, elkötelezettséget, felelősségérzetet, figyelmet, megértést, odaadást, reális elvárásokat, toleranciát várnak a szülőktől.

A szülők főként azt várják el a tanítótól, hogy szeresse, értse meg a gyereket és oktassa azt. Mindkét fél személyesen vagy telefonon szereti a problémákat megbeszélni, illetve fogadóórán.

A pedagógusok igényt tartanak a szülők támogatására, főként szellemi támogatást várnak el, míg a szülők is többnyire ugyanezt hajlandók biztosítani.

A többség mindkét oldalról úgy véli, hogy az iskolai tevékenység eredményességét befolyásolja a pedagógus-szülő kapcsolata:

- a **pedagógusok** szerint

- A szülők gyakran meggondolatlanul beszélnek a gyerek előtt a tanítóról, s főként egyet nem értésüket fejezik ki. Pedig a gyerek hozzáállása nagy mértékben függ szülei hozzáállásától.
- Ha a pedagógus és a szülő egyaránt ugyanazokat az elvárásokat támasztja a gyerekekkel szemben, akkor ez meghozza a kívánt eredményt.
- Fontos, hogy a szülő is ellenőrizze a gyereket, és ha bizonytalanság merül fel, merjen segítséget kérni a tanítótól.
- Fontos, mert a jó cél közös, és az együttműködés eredményes.

- Ha jó a kapcsolat, a szülő pozitívan áll az iskolai tevékenységekhez, a gyereket elfogadja hibáival, iskolai kudarcaival együtt és közösen próbálnak megoldást találni a problémákra.
  - **a szülők** szerint
- Ha bizalmas a kapcsolat, a pedagógus is jobban megismerheti a gyereket (sok gyerek más otthon és más az iskolában, másképp viselkedik, másképp nyilvánul meg). A gyerekek nem egyformán fejlődnek, nem egyformák a képességeik, de együtt szülő-pedagógus jobb eredményeket érhetnek el.
- A gyerekeknek is másképpen van kedvük tanulni, ha ez a kapcsolat jó, nyugodtabban mennek iskolába, ők ugyanis mindent megéreznek.

A megfelelő pedagógus-szülő kapcsolatot a következők jellemzik:

- Nyitottság mindkét fél részéről
- Együttműködés szülő és tanító között
- Tisztelet egymás iránt

Az együttműködést az érdektelenség és a kommunikáció hiánya akadályozza főként, de pozitív hatást váltanak ki a közös iskolai rendezvények, kirándulások és az ünnepélyek.

-szülők szerint

- Szerintem csak azok a szülők nem képesek együttműködni a gyerekeik oktatóival, akik csakis az iskolától és az oktatóktól várják el, hogy gyermekeik jó eredményeket érjenek el. Elfélejtik azt, hogy a gyermekeink életéért elsősorban mi szülők vagyunk a felelősök, mi kell példát mutassunk nekik és segítsünk őket, hogy megtalálják önmagukat a világban.
- Vannak nehezebb természetű személyek, akikkel nehezebben lehet együttműködni, nehezen lehet kapcsolatot tartani, akiknek semmi sem jó, és sajnos minden közösségben akad egy pár ilyen szülő.
- A szülő nem érdeklődik a gyereke tanulmányi eredményeiről, viselkedéséről, magaviseletéről.
- Egyik fél sem hajlandó időt és bátorságot venni a probléma megbeszélésére. Valamelyik fél nem tartja fontosnak ezt a dolgot.

Összegzésként a bizalmas kapcsolateremtéshez törekedni kell:

- az egyenrangú partneri viszonyok kialakítására
- a bizalom fokozásra
- személyességre
- a megbízhatóságra (diszkrécióra)
- optimizmusra stb.

A pedagógus – szülő jól működő kapcsolatnak pozitív eredményei születnek:

- a gyerekek bizalommal közelednek a tanítóhoz és társaikhoz
- szép eredményeket érnek el
- a szülők és a gyerekek könnyebben alkalmazkodnak egymáshoz, törődnek egymással, megértőbbek, segítőkészek, türelmesebbek, kiegyensúlyozottak, rugalmasak, stb.
- kellemes munkalétkör alakul ki, stb.

A nevelés és oktatás folyamatában kiemelkedő szerepe van a pedagógus-szülő-tanuló kapcsolatrendszernek, döntő módon a bizalomra épülő együttműködésnek. E kis csoport része az osztályközösségnek – tanulóközösség, szülők közössége, pedagógusok közössége – az osztályközösség pedig része az iskolai közösségnek. Az egész rendszer, a nagy és a kis csoportok működésének alapelve kell hogy legyen az egymás kölcsönös tisztelete, a tolerancia, az együttműködési készség és akarat, egymás kölcsönös segítése és támogatása.

Bibliografie:

<http://www.mape.eoldal.hu/cikkek/etikai-kodex.html>

<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=36>

REZUMAT

PARTENERI ÎN INTERESUL COPILULUI

Relația dintre părinte și școală are un efect important în educarea copilului. Am efectuat cercetări cu ajutorul unor chestionare adresate părinților și cadrelor didactice, din care am însumat următoarele:

- Ambele părți consideră că relaționarea adecvată dintre cele două părți are efecte pozitive asupra dezvoltării intelectuale, emoționale și psihice ale elevului.
- Cadrele didactice aspiră în primul rând la sprijin moral, doresc mai mult interes, colaborare, încredere, parteneriat, comunicare, onestitate, seriozitate, obiectivitate, simț de răspundere, sensibilizare, înțelegere, dăruire, așteptări realiste, și toleranță din partea familiei.
- Părinții așteaptă dăruire, înțelegere, seriozitate în munca la catedră și dragoste față de copil.
- Ambele părți consideră că problemele personale trebuie discutate la orele de consiliere, cu ocazia vizitelor la domiciliu sau în ședințele cu părinții.
- Ocaziile propice pentru încheierea colectivului de elevi, părinți și cadre didactice sunt excursiile, serbările, concursurile și alte activități comune.